

PONGRÁCZ P. MÁRIA

KÖDMALOM

Avárosnegyedben toronyházak magasodtak. Olyan közel voltak egymáshoz, hogy kiszorították a láthatárból az utcát. Az ablakokból, az erkélyekről be lehetett látni a szomszédok szobájába.

Nemrég költözött az emeleti garzonlakásba. Innen figyelte ő is a szomszédokat. Eleinte furcsa érzés volt, hogy őt is látják, amikor lenge ruhában kilép az erkélyre, és hagyja, hogy bámulják. Aztán megszokta, hogy figyelik, tudják, mikor kel fel, mikor megy el otthonról.

Ha kilépett a tömbházból, akkor is látta, hogy követik minden mozdulatát az ablakokból leselkedő szemek. Néha megjegyzéseket is hallott. „Láttátok azt a szép kislányt az emeletről! Olyan lángoló vörös haja van!”

Fiatal, de már nem kislány, a nyáron szerzett tanítói oklevelet. Most meg saját lakása van. Önálló életet kezdhet.

Forró nyár volt. Lustán cammogtak a napok. Ő pedig várta az őszt, amikor elfoglalhatja első munkahelyét. De az ősz nem sietett, hagyta, hogy pihenjen, barátkozzon az emberekkel. És álmodozzon. Különböző történeteket talált ki, melyeknek szereplői a szomszédok voltak. Kiemelte őket a névtelenségéből, és magával vitte a meséibe.

Egyik reggel látta, hogy a szemközti ház ablakában egy fehér hajú öreg könyököl, és őt bámulja. Váratlanul jelent meg, mintha eddig elrejtették volna arcát a falak. Most kiszabadult a fogságból. Tekintete bágyadt, nem tapad rá, mint a többi bábészkesztő, kíváncsi emberé. A saját világában marad, utazik, ki tudja, hova, de mintha magával akarná vinni őt is.

Minden nap kereste ezt az arcot. Aztán egyik éjjel álmaiból kibomlott a vízimalom. Nagyon régen, ki tudja, mikor építették egy hegyi falucskában, ahol fehér hajú, görnyedt hátú emberek cipelték a liszteszsákokat. Kristálytisztá, sebes patak vize forgatta a malomkerekeket. Nem zúgott, nem csapkodott, hanem zenélt. Hívta magával az ismeretlen tájakra.

Almaiba vissza-visszatért a mesebeli malom, tekintetével ő is sokszor a végtelen utakat kutatta. Ilyenkor kilépett a mindennapok világából. A vízimalom lassan beköltözött a lelkébe. „Vásárolj meg. Otthonod

leszek!“ , hallotta, hogy csobogva közeledik felé a patak, s tükrében mutatja a malmot. Fehér hajú öregek táncolnak körülötte. Mint labdákat dobálják egymásnak a liszteszsákokat. Nem örül senki, mindig azokat a zsákokat emelik fel, amelyeket ki tudja mikor töltöttek meg. Az idő megállt, de a malomkerekek tovább forognak, lapátolják a vizet.

„Hol lehet ez a malom?“ , töprengett. „Bizonyára valahol a közelben. Nem látnám, ha nem létezne!“

Minél többször gondolt erre, annál valósabb lett az álma. Naponta beszélgetett a malommal. Ismerkedtek. „Nem is gondoltam volna“, mondta az öreg malom, „hogya egy kislány álmába fogok költözni... Már azt hittem, lebontanak, repedt fatestemet eltüzelik, nincs, aki megmentsen“. Sehol-falvában az öreg molnárok közül már sokan elindultak. Mennek szép lassan, hallgatagon, egymás után a múltba. A liszteszsákokat egerek rágják, porfelhő borít be mindent... Pedig még tud örölni a malom, a kerekek forognak. Nem zúzzák a búza- meg kukoricaszemeket, hanem simogatják, csiszolják, mint az ékszereket. A búzaliszt hófehér, a kukoricadara aranylik. Foszlós, ropogós kenyeret lehetne sütni belőlük, és illatozó málét, mint régen.

Alig várta, hogy reggelente ismét meglássa az ablaknál ülő fehér hajú öreget. „Biztosan ő a molnár, ő küldte hozzám a vízimalmot“, gondolta és barátságosan integetett neki, lengette csupasz karjait az erkélyen. Madárfióka, most tanul repülni, de még nem tudja, merre szálljon.

A tenyéryi udvaron gyermekek hancúroztak. Fogócskát játszottak, mint ő is annak idején. A játékok halhatatlanok, mert minden gyermekkel újjászületnek. Ha neki is lesz gyermeke, az is játszani fog. Alig topog, de már bujkál az udvaron, elrejtőzik, hogy meg ne fogják... Félti, hogy el ne essen a köves udvaron. A gyermek nem hagyja, hogy kézen fogják. Szaladni, ugrándozi akar, szabadon.

„Elviszem őt is a malomba!“ gondolta, és látni vélte, hogy a kicsi, még nem tudja, hogy fiú vagy lány, a zsákok között szaladgál, csalogatja az öregeket, hogy keressék meg. Lisztes por száll a levegőben. A gyermek haját is belepi. Lisztes molnár lesz a csemetéjéből. Az öregek halkán nevetnek. „Most már elmehetünk, útra kelhetünk. Lejárt az időnk!“ , mondják, és nehézkesen szedelőzködnek. Az emlékeiket összegyűjtik, kis batyukba teszik. Hallgatag, jelentéktelen emlékeket cipelnek. Ki tudja hova...

Talán erre gondol a fehér hajú öreg is. Nem tudja megfogni a játszadozó gyermekeket, biztosan már nem tud szaladni, nehezen jár, fájós lábai alig cipelik a testét. Ezért olyan szomorú a tekintete.

„Jöjjön velem! Segíteni fogok! Autót bérelünk, és majd mi ketten megkeressük azt a régi malmot“, akarta odakiáltani az öregnek, de tudta, hogy a gyermekszívaj elnyomja hangját. A fehér haj mégis meglebbent, mint egy könnyű, átlátszó függöny. Hívta, csalogatta, menjen fel hozzá a lakásába, beszélgessenek, mondja el, mi minden történt vele az életében.

Úgy döntött, még vár ezzel a látogatással. Szülei intő szavai jutottak az eszébe. Amikor elköltözött otthonról, a lelkére kötötték, hogy ne bízson senkiben. Kerülje az idegeneket, ne engedjen a csábításnak. Manapság annyi minden történik egy nagyvárosban. Gyilkosság, erőszak, tolvajlás... Az öregeket sem kímélik. Amikor elhozza nekik a nyugdíjat a postás, hét lakattal kell bezárniuk az ajtót. A fiatalokat, különösen a szép lányokat valósággal vadásszák. Veszély leselkedik rájuk mindenünnen. „Jaj, kislányom, nagyon vigyázz, nehogy valami baj érjen!”

„A molnárok öreg, szelíd emberek. Még azokat sem támadják meg, akik le akarják bontani a malmot. Szomorúan nézik a betolakodókat, aztán elindulnak, elvesznek a ködben“, bátorította magát. Nem akart lemondani arról, hogy megismerje az öreget. Még lázasabban készülődött a nagy találkozásra.

„Talán néhány év múlva megveszem a malmot. Rövidesen már lesz saját keresetem, takarékosan élek, gyűjtögetem a pénzt“, ezt fogja mondani a molnárnak. „Szépen kitakarítom, a zsákokat a raktárba viszem, már nem kell görnyedve robotolni.“ Elképzelte, hogy fényes nappali szobát rendez be a malomban. A közepében egy nagy asztal lesz, mellé ülnek, és mesélhet neki a múlttól késő estig. Meghallgatja a történeteket, összeszed minden emléket, s mint gyöngyszemeket láncra fűzi és a nyakára teszi. A lánc nem csörren, halkan csobog, hűvös a simogatása.

Egyik reggel, amikor szokás szerint az erkélyre sietett, hiába kereste, nem látta az öreg fehér haját az ablakban. Lehet, hogy alszik, nyugtatta magát, elfáradt már attól is, hogy a gyermekek futkározását követte. Fél a madárszárnyaktól is, mert elfelejtett már repülni. Lassan lejár neki is az ideje. Egyre távolabbról bólogatnak felé a hegyek. Alig hallja a patak csobogását. Talán megálltak a malomkerekek is. A köd lassan beborít mindent.

Sebtében felöltözött és a közeli üzletbe sietett, hogy ajándékot vásároljon a molnárnak. Még ma meg fogja látogatni, nem mehet vendégségbe üres kézzel. Tétován járt-kelt az áruval megrakott polcok között, de nem találta meg azt, amit keresett. Tovább ment egy másik boltba. Amikor azt mondta, hogy valami szép ajándékot szeretne venni, és az elárúsítók látták rajta, milyen határozatlan, kristályvázakat, porcelántányérokat, ékszeres dobozokat kínáltak neki.

A ködmalom ekkor ismét megjelent, és kézen fogta. „Menjünk a piacra, ott most kirakós vásár van. Falusi mesterek hozzák el a szép, festett tányérokat, a kecsesen hajló kancsókat. Varrottas terítőket is találás ott, virágokkal, fenyőágakkal díszítették!“ hallotta valahonnan messziről az ismerős hangot, és követte.

A piacon már javában állt a vásár. Színes forgatag vitte magával. Amikor megvásárolt egy nagy asztalterítőt, és kezébe vette, érezte, hogy a vásznon keringő minták életre kelnek. Zöld ágak hajladoznak,

